

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/91/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8616205411
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8616205411.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcov: v 1. rade Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX/XX, XXX XX L., občan X., v 2. rade L. C., rod. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX/XX, XXX XX L., občan X., v 3. rade Q. C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX/XX, XXX XX L., občan X., všetci zastúpení JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Námestie SNP 7, 091 01 Stropkov, proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Trnavská cesta 82, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpená ALLIANZ - Slovenská poisťovňa, a.s. Bratislava, so sídlom Dostojevského rad 4, 814 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 7C/131/2016 - 138 zo dňa 03.04.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. čo do povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 15.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku vo výroku II. čo do povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 15.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku III. čo do povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 10.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Mení rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. tak, že žalobu v prevyšujúcich častiach zamieťa.

Žalobcom v 1. rade, 2. rade a 3. rade priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 30.000 eur, žalobkyni v 2. rade 30.000 eur a žalobcovi v 3. rade 25.000 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcom v 1. až 3. rade priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali práva na ochranu osobnosti so zaplacením nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žaloba bola odôvodnená tým, že pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX zahynul D. C., nar. XX.XX.XXXX, ako blízka osoba žalobcov. Bol synom žalobcov v 1. a v 2. rade a bratom žalobcu v 3. rade. Vodičom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená nehoda, pri ktorej zahynul neb. D. bol P. X., nar. XX.XX.XXXX, ktorý rovnako vážnym zraneniam spôsobeným dopravnou nehodou na mieste podľahol. Ďalšia spolujazdkyňa F. H., nar. XX.XX.XXXX utrpela vážne zranenia. Trestné stíhanie bolo ako neprípustné zastavené, lebo vodič P. X. zomrel. Žalobcovia si nárok uplatnili v zmysle § 3 ods. 1 z. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení ďalších zákonov voči spoločnosti C. poisťovňa, a.s., s ktorou mal vlastníak motorového vozidla I. X., EČ: M., P. X. uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaná strana žiadala žalobu zamietnuť.

3. Súd prvej inštancie rozhodol procesnými uzneseniami tak, že pripustil do konania na strane žalovanej Slovenskú kanceláriu poisťovateľov so sídlom Trnavská cesta, Bratislava, ďalším zastavil konanie proti žalovanej v 1. rade C. Poistovni, a. s. a ďalším pripustil zmenu petitu žaloby, podľa ktorej žalobcovia v 1. a 2. rade žiadali priznať sumu po 30.000 eur a následne do konania pristúpil žalobca v 3. rade, ktorý si uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 25.000 eur.

4. Prvoinštančný súd po vykonanom dokazovaní rozhodol citujúc ust. § 4 ods. 2; § 15 ods. 1; § 24 ods. 2 písm. b), ods. 3 z. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; § 11; § 13 ods. 2, 3; § 104 Občianskeho zákonníka; § 19 písm. b); § 132 ods. 1; § 187 ods. 1 - 2; § 191 ods. 1 a § 215 ods. 1 CSP tak, že žalobe vyhovel v celom rozsahu.

5. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že z uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo X., odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania, č. k. E.-XX/VYS-SK-XXXX zo dňa 21.07.2016 zistil, že dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod., na štátnej ceste č. I/XX medzi obcami S. a P. v smere na X. došlo k dopravnej nehode, kde vodič P. X., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom M., viedol osobné motorové vozidlo značky I. X., červenej farby, EČ: M. v smere na X., pričom v rovnom úseku cesty neprispôbil rýchlosť jazdy a dostatočne nevenoval pozornosť vedeniu motorového vozidla, prešiel do protismeru svojej jazdy, následne zišiel mimo vozovky po ľavej strane, kde narazil do stromu, pričom on aj spolujazdec D. C. utrpeli rozsiahle poranenia, ktorým na mieste podľahli. Tretia cestujúca vo vozidle F. H., nar. XX.XX.XXXX utrpela vážne zranenia. Bolo konštatované, že zo strany vodiča došlo k hrubému porušeniu ust. § 3 ods. 2 písm. a) a ust. § 9 ods. 1, s poukazom na § 137 ods. 2 písm. c), j) z. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke.

6. Tiež bolo zistené, že ku dňu dopravnej nehody nebolo na motorovom vozidle, ktorým nehoda bola spôsobená, uzavreté žiadne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

7. Prvoinštančný súd uviedol, že predmetom konania bolo zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcom, ktorú utrpeli pri usmrtení ich syna a brata D. C. pri tragickej dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX. Trestné stíhanie vodiča motorového vozidla P. X. bolo zastavené z dôvodu jeho neprípustnosti, pretože tento pri nehode tiež zomrel.

8. K pasívnej legitímácii konštatoval, že žalovaná je zákonom zriadenou právnickou osobou, ktorá poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

9. Námietku nedostatku miestnej príslušnosti vyhodnotil ako nedôvodnú, lebo podľa § 19 písm. b) CSP miestna príslušnosť konajúceho súdu je daná tým, že v jeho obvode nastala skutočnosť zakladajúca právo na náhradu škody. K námietke pasívnej vecne legitímácie žalovaného uviedol, že z dôvodu neuzatvorenia povinného zmluvného poistenia žalobcovia majú právo svoje nároky uplatniť proti žalovanému.

10. V ďalšom súd prvej inštancie poukázal na odôvodnenie uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa 16.10.2016 sp. zn. III.ÚS/666/2016, z ktorého vyplýva, že pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Najvyšší súd SR v odôvodnení rozsudku zo dňa 31.7.2017 sp. zn. 6M Cdo 1/2016 uviedol, že záver ústavného súdu je potrebné považovať za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Najvyšší súd v citovanom rozsudku ďalej dôvodnil, že pre účely zákona o

povinnom zmluvnom poistení treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúcich v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou so záverom, že usmrtenie pri dopravnej nehode zasahuje aj do osobnostných práv, preto musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poisteného krytia. Je preto nutná extenzívna interpretácia pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, ktorá je predmetom poistného krytia. Z uvedeného vyvodil vecnú pasívnu legitimáciu žalovanej. Účelom zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým dochádza v súvislosti s touto prevádzkou. Preto povinné zmluvné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu), materiálnu aj nemateriálnu, aj keď je upravená v inej časti Občianskeho zákonníka ako náhrada škody. Podstatným je to, že tak majetková škoda, ako aj nemajetková škoda (nemajetková ujma) vznikli v bezprostrednej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, ktorou je dopravná nehoda, čomu zodpovedá aj skutkový stav v prejednávanej veci. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie NS SR publikované v Zbierke stanovísk pod č. 61/2018, podľa ktorého škodou pre účely z. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

11. Vo vzťahu k žalobe žalobcu v 3. rade námietku premlčania, vznesenú žalovanou, považoval súd prvej inštancie za nedôvodnú, a jeho nárok za uplatnený v zákonnej premlčacej dobe podľa § 104 OZ. Konštatoval, že pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Po jednom roku od poistnej udalosti začína plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba (§ 101). Nie je pritom rozhodné, či ide o poistenie zmluvné alebo zákonné alebo o poistenie majetku, o poistenie osôb, či o poistenie zodpovednosti za škodu. Na podporu svojho záveru poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/113/2006. Neobstojí preto argument žalovanej, že na predmetnú vec je treba aplikovať ust. § 106 OZ, keďže žalobcovia neboli účastníkmi poistného vzťahu. Podstatné pre posúdenie námietky premlčania podľa § 104 OZ bolo to, že žalobou uplatnené plnenie je plnením z poistenia. K poistnej udalosti došlo dňa XX.XX.XXXX a jeden rok po poistnej udalosti uplynul dňa XX.XX.XXXX. Od uvedeného dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá do uplatnenia nároku žalobcu v 3. rade dňa 19.11.2018 neuplynula. Preto námietku premlčania vznesenú žalovanou považoval za nedôvodnú.

12. Vyhodnotil ďalej, že konanie nebohého vodiča je konaním, ktoré nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých žalobcov v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, konkrétne ide o zásah do práva na súkromie, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právo na rodinný život. Strata jedného z členov rodiny je neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje všetkých ostatných členov rodiny, osobitne rodičov, ak ide o stratu dieťaťa. Náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Poskytnutím tejto finančnej náhrady však nie je možné napraviť vzniknutú ujmu, nanajvýš je možné ju nepatrne zmierniť. V bezprostrednej príčinnej súvislosti s takýmto neoprávneným zásahom došlo k vzniku nemajetkovej ujmy žalobcov. Právo na ochranu súkromia zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Zásahom do práva na súkromie fyzickej osoby je i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny. V danom prípade usmrtením nebohého D. C. došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite. Rodina žalobcov bola smrťou D. C. ťažko emocionálne postihnutá a túto nemajetkovú ujmu je možné nepatrne zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie.

13. Súd prvej inštancie z výpovede žalobcov zistil, že v ich rodine mali veľmi dobré vzťahy. Žili spoločne v byte v L., kde zdieľali spoločný rodinný život, vzájomne si pomáhali a podporovali sa. Úmrtie D. malo negatívny dopad na ich životy a spôsobilo im veľký žiaľ a duševné utrpenie. Navždy stratili spoločenstvo s milovaným synom a bratom. Obaja rodičia nebohého uviedli, že nebohého vychovali ako slušného chlapca, bol pracovitý, vyučil sa za murára, pracoval spolu s otcom a pomáhal rodine. Vo voľnom čase sa venoval cvičeniu v posilňovni, nepil, nefajčil a v spoločnosti bol považovaný za úctivého a slušného chlapca. Žalobkyňa ako matka nebola schopná sa zúčastniť ani pohrebu a jej stav si vyžiadala

niekoľkoročnú medikamentóznú liečbu. Svedkyňa potvrdila, že v rodine je veľký smútok, plač a neustále spomienky na nebohého. Osobitne zasiahla smrť nebohého D. žalobcu v 3. rade, ktorý bol jeho starším bratom, a s ktorým vyrastali ako dvojičky. Mali mimoriadne blízky súrodenecký vzťah, spoločné plány a nápady. Po úmrtí D. sa úplne zmenil život aj jeho brata. Trpel nespavosťou, nevychádzal z domu, nezvládol maturitu. Pri vlastných duševných útrapách musel pomáhať aj rodičom po stránke mentálnej a finančnej.

14. K stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch prvoinštančný súd uviedol, že jej výšku je veľmi ťažké určiť. Súd túto výšku určuje podľa všeobecných kritérií uvedených v § 13 ods. 3 OZ s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti porušenia práva so zohľadnením okolností konkrétneho prípadu a v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Náhrada nemajetkovej ujmy má satisfakčnú, ale aj preventívno - sankčnú funkciu. Vo vzťahu k závažnosti vzniknutej ujmy uviedol, že nemôže byť žiadnych pochyb o tom, že smrť vlastného dieťaťa je pre rodiča zásahom do jeho súkromného života najvyššej intenzity. Ide o mimoriadny zásah do osobnostných práv rodičov, preto nie je potrebné preukazovať žiadnu osobitnú mimoriadnosť zásahu (s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co 90/2010). Tragickým a náhlým úmrtím syna žalobcov v 1. a 2. rade došlo k totálnej zmene v ich živote, ktorí ako rodičia prežili svoje dieťa. Natrvalo a nenávratne to deštruovalo ich rodinné vzťahy a zasiahlo do ich citových väzieb a duševného života tým najradikálnejším spôsobom, a to bez ohľadu na to koľko majú detí. Žalobca v 3. rade stratil o rok staršieho brata, s ktorým vyrastal ako rovesník. Z rozsiahlej výpovede žalobcu v 3. rade súd prvej inštancie nepochybne zistil, že tento mimoriadne trpí stratou brata. Je zrejmé, že boli emocionálne na seba blízko naviazaní, boli si vekovo blízky, teda mali spoločné záujmy a plány do budúcnosti.

15. Konštatoval, že každý z pozostalých (rodič, súrodenec) v rovnakej situácii trpí a posúdenie vnútornej bolesti na základe vonkajších prejavov nie je možné. Každý prežíva vnútornú duševnú bolesť inak. Niektorí plačú verejne, niektorí v súkromí, niektorí nie je schopný práce, niektorí sa do práce ponorí, niektorí užívajú lieky, iní sa modlí... Nebolo by súladné s princípom spravodlivosti, ak by súd meral duševné utrpenie pozostalých podľa toho, či boli hospitalizovaní alebo nie, či požiadali o pomoc psychológa, psychiatra alebo kňaza... Nebolo by súladné s princípom spravodlivosti, ak by súd vyhodnotil, že rodič, ktorému tragicky zomrelo dvadsaťročné dieťa, a ktorý nedokáže dostatočne podrobne opísať utrpenie, ktoré prežíva, trpí menej ako rodič, ktorý je verbálne zdatnejší. Žalobcovia prišli tragickou udalosťou o možnosť žiť svoj život s milovaným synom a bratom v rámci úplnej rodiny, ktorú si vybudovali na vzájomne hlbokých citových väzbách. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že v prejednávanom prípade išlo o rodinu s mimoriadne intenzívnymi vzájomnými vzťahmi a rozsah nepriaznivých následkov je o to intenzívnejší, preto v konkrétnom prípade nepostačuje zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16. Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy u žalobcov v 1. a 2. rade po 30 000 eur pre každého a u žalobcu v 3. rade 25 000 eur vychádzal zo závažnosti vzniknutej ujmy, pričom nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že tragická smrť dieťaťa a brata spôsobila žalobcom mimoriadne utrpenie a náhrada tejto ujmy môže doživotný smútok žalobcov len nepatrne zmierniť. Takto určenú náhradu považoval súd za súladnú s kritériom slušnosti a spravodlivosti, pričom náhrada v uvedenej výške nevybočuje z rozhodovacej praxe iných súdov v obdobných veciach. Žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom v 1. a 2. rade syna a žalobcovi v 3. rade brata, táto môže len prípadne zmierniť ich utrpenie.

17. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobcom majúcim plný úspech vo veci, nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

18. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná. Odvolanie odôvodnila dôvodmi uvedenými v ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP. Vyslovila svoj nesúhlas so závermi súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol tak, že žalobcovia majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výškach v prospech žalobcov v 1. a v 2. rade po 30.000 eur a v prospech žalobcu v 3. rade 25.000 eur. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil pasívnu legitímáciu žalovanej, premlčanie nároku a nesprávne rozhodol aj o výške náhrady nemajetkovej ujmy, a tým aj o nároku na náhradu trov konania. Poukázala na § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kde je taxatívne vypočítané, ktoré nároky podliehajú

poistenému krytiu. Nemajetková ujma pozostalých po účastníkovi dopravnej nehody tam uvedená nie je. § 13 OZ nespadá pod úpravu náhrady škody. V ďalšom sa podrobnejšie zaoberala rozdielom medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby predstavujú dve samostatné práva podmienené rôznou sférou ochrany podľa OZ. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie pasívnej legitímácie žalovanej bola schopnosť právnickej osoby platiť, čo nie je možné považovať za extenzívnu interpretáciu pojmu škoda, ale za potvrdenie neobjektívneho až diskriminačného charakteru rozhodnutia, porušujúceho právo žalovanej na spravodlivé konanie.

19. V ďalšom odvolateľka namietala nesprávnosť, neobjektívnosť a rozporuplnosť napadnutého rozhodnutia pri posúdení lehoty na uplatnenie práva u žalobcu v 3. rade, keď na jednej strane jeho nárok posudzuje ako škodu krytú povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a na druhej strane uplatňuje lehotu na náhradu škody podľa § 104 OZ ako pri nároku na poistné plnenie a nie podľa § 106 OZ. Namietala tak aplikáciu § 104 OZ dôvodiac, že nároky žalobcov sú odvodené od zodpovednosti vodiča motorového vozidla, ktorým bola spôsobená nehoda. Ak konajúci súd nárok na nemajetkovú ujmu odvodzoval od § 4 ods. 2 ZPZP, tak aj lehotu na náhradu škody bolo potrebné posúdiť podľa príslušných ustanovení OZ a z. č. 381/2001 Z.z. Poukázala na ust. § 15 ods. 1 a 2 ZPZP, podľa ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi - kancelárií platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila s odkazom na § 106 OZ. Žalobca v 3. rade už dňa 22.04.2016 mal vedomosť o tom, že jeho brat zahynul pri dopravnej nehode. Nič mu nebránilo, aby podal žalobu a uplatnil svoj nárok proti žalovanej tak, ako to učinili žalobcovia v 1. a v 2. rade, t.j. podaním zo dňa 16.12.2016 a následne 29.03.2017. Ak dňa 20.11.2018 bolo navrhnuté pripustenie žalobcu v 3. rade ako ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcov, došlo tak potom, čo márne uplynula lehota na uplatnenie práva v zmysle § 106 OZ, a preto bolo na mieste žalobu žalobcu v 3. rade zamietnuť.

20. Žalovaná v odvolaní namietala aj výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, tvrdila, že rozhodnutie je v tomto smere nesprávne, lebo priznaná výška je neadekvátna a neprimeraná. V ďalšom citovala ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3 OZ, z ktorých poukázala na nevyhnutné podmienky priznania náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že aj keď podmienky ich posúdenia sú predmetom voľnej úvahy súdu, je nevyhnutné vždy ich objektívne vyhodnocovať, prihliadnúc ku konkrétnej situácii, ako i k postihnutej fyzickej osobe, a to hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Poukázala na rozhodnutie KS Banská Bystrica sp. zn. 14Co/332/2007 a NS SR sp. zn. 1Cdo/87/2009, ako aj KS v Košiciach sp. zn. 1Co/201/2005. Tvrdila, že v ďalších rozhodnutiach sa zvyšuje rozptyl stanovených súm náhrady nemajetkovej ujmy, hoci skutkový základ rozhodnutia, spočívajúci v strate blízkej osoby a jej následnom negatívnom prežívaní jej manželmi, rodičmi, deťmi alebo súrodencami, je v zásade rovnakým, spočívajúci v zmene života pozostalých osôb po smrti blízkeho a vzniknutá ujma je stotožňovaná s absenciou týchto prejavov rodinného života po smrteľnej nehode príbuzného, a s tým spojenými postupne prekonávanými duševnými útrapami pozostalých osôb, ktorých intenzita je daná najmä blízkosťou príbuzenského vzťahu v priamom rade (rodičia a deti) a menej intenzívne vzdialenejší príbuzní, inak je prežívaná ujma spočívajúca v strate staršieho člena rodiny a inak strata malého dieťaťa matkou alebo strata otca rodiny, jeho manželkou a maloletými deťmi a pod. Náhrada nemajetkovej ujmy má primárne funkciu satisfakčnú, primerane vyvážiť alebo zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Z hľadiska preventívno - sankčnej funkcie by potom forma a intenzita zavinenia mala hrať kľúčovú úlohu pri stanovení povinnosti nahradiť škodu za citovú ujmu poškodeného, aby odrádzala porušiteľa protiprávneho konania a aby bola nástrojom špeciálnej a generálnej prevencie. Sankčná funkcia náhrady nemajetkovej ujmy nemôže mať rozhodujúcu úlohu pri určovaní jej výšky, pretože jej účelom nie je primárne potrestať škodcu, ale odškodniť poškodeného. Nemôže dochádzať k porušeniu zásady „ne bis in idem“ - ukladaním viacnásobných trestov za to isté konanie. Ústavný súd ČR v Náleze sp. zn. I.ÚS 2844/14 formuloval aj kritériá pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorými sú: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Aj keď výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, musí na uvedené prihliadať, aby bola splnená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Zároveň súd musí prihliadať i na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Určujúcimi parametrami spravodlivého zadosťučinenia je: a) primeranosť, ktorá je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia za účelom kompenzácie, b) proporcionalita, t.j. výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a nesmie pôsobiť na škodcu likvidačne. Súd musí pristupovať k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy obozretne a

triezvo a nie priznať sumy, ktoré nie sú zjavne reálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomerom v Slovenskej republike. Náhradu niekoľkonásobne prevyšujúcu napr. priemerný mesačný zárobok nemožno považovať za primerané zadostučinenie a rovnako ju nemožno priznať voči právnickým osobám podľa iných kritérií ako voči fyzickým osobám. Jej výška má odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a musí byť proporcionálna porovnaním súm prisúdených v iných porovnateľných prípadoch. Nález Ústavného súdu ČR a potom aj Najvyšší súd ČR v rozsudku sp. zn. 4Tdo/1402/2015 z 12.04.2016 odporučil súdom stanoviť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v rozpätí 240.000 - 500.000 Kč v typovom prípade najbližších osôb (manžel, rodičia a deti). V ďalšom odvolateľka poukázala na jednotlivé rozhodnutia Krajských súdov v Banskej Bystrici, Trnave, Bratislave, Žiline, Trenčíne a Najvyššieho súdu SR, ktorými boli priznané pozostalým nepomerne nižšie sumy úhrad, ako sú priznané žalobcom v tomto prípade. Uviedla, že úmrtie syna a brata žalobcov závažnejším spôsobom nezasiahlo ekonomickú a sociálnu integritu, keďže nešlo o jediné dieťa a súrodenca, neboli naňho odkázaní ani pomocou ani výživou. Nebohý bol jedným zo štyroch detí žalobcov, preto žalobcovia nie sú ochudobnení o rozvoj rodičovských, resp. súrodeneckých väzieb. Ďalšou okolnosťou, na ktorú by mal súd pri určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadať je to, že k dopravnej nehode došlo nedbanlivostným konaním, nešlo teda o úmyselný trestný čin, ani o čin spôsobený pod vplyvom alkoholu. V predmetnej veci by súd mohol analogicky vychádzať i z ustanovení z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, podľa ktorých výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného, závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov v súkromnom živote, v spoločenskom uplatnení s tým, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilným trestným činom podľa osobitných predpisov. Aj podľa ust. § 5 ods. 1 z. č. 215/2006 Z.z., ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy a ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnako. V čase úmrtia syna a brata žalobcov táto suma predstavuje 20.250 eur. Súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy prevyšuje túto sumu. Rozhodovacou praxou slovenských súdov sú priznávané prevažne náhrady v rozpätí od 5.000 eur do 15.000 eur, preto rozhodnutie v predmetnej právnej veci odvolateľka považuje za nesprávne, neúmerné spôsobenej ujme a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo a vybočujúce z rámca rozhodovacej praxe súdov v obdobných veciach. Zdôraznila, že v súlade s judikatúrou súdov SR je potrebné rešpektovať aj princíp legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. Uviedla, že z vykonaného dokazovania nevyplýva dôvod na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v súdom priznanej výške. Navrhla preto napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť a priznať jej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

21. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia tak, že navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Vyslovili svoj nesúhlas s námietkou pasívnej vecnej legitímácie, ako aj to, že názor vyslovený v uznesení NS SR z 20.04.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009 je prekonaný. Poukázali na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C - 22/12 Haasová, odkedy už nie sú na mieste pochybnosti o tom, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí ustrnených pri dopravnej nehode, jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Argumentačná neaktuálnosť žalovanej v odvolaní vyplýva z rozsudku NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, v ktorom bolo konštatované, že: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“, teda pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne, t.j. zahŕňa tento pojem aj nemajetkovú ujmu. Nárok voči žalovanej je založený na základe § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 z. č. 381/2001 Z.z., keďže motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, nebolo ku dňu dopravnej nehody poistené v rámci povinného zmluvného poistenia.

22. K premlčaniu nároku uplatneného žalobcom v 3. rade tento uviedol, že sa stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie, ktorým odôvodňuje uplatnenú námietku premlčania. Z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ, nie je možné aplikovať ust. § 106 OZ, ale treba vychádzať zo všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa § 101 OZ. Uvedený záver vyplýva z rozsudku NS SR z 27.11.2011 sp. zn. 2Cdo/194/2011 (R58/2014). K uvedenému poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo

dňa 21.06.2017 sp. zn. 2Co/123/2016, v ktorom bolo konštatované, že nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sú uplatnené na základe § 11 a nasl. OZ sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote tak, ako to vyplýva z ust. § 101 OZ. Poistná udalosť nastala dňa 22.04.2016 a žalobca v 3. rade si nárok uplatnil podaním zo dňa 19.11.2018, teda v rámci všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Námietka premlčania vo vzťahu k nároku žalobcu v 3. rade je preto nedôvodná.

23. K výške nemajetkovej ujmy žalobcovia uviedli, že súd prvej inštancie sa pri jej určení zaoberal rozhodnými okolnosťami prípadu a tieto popísal v bodoch 57 a 62 odôvodnenia rozsudku. Adekvátnosť výšky priznanej náhrady je daná tým, že D. bol v čase smrti mladým, zdravým mužom plným sily, čo prejavoval prinajmenšom prácou v zahraničí v oblasti stavebníctva. Bol slušným chlapcom s dobrou povestou, nebol trestne ani priestupkovo stíhaný. Pre celú rodinu bol veľkou oporou a vzťahy medzi žalobcami a zomrelým boli veľmi pevné a intenzívne. Jeho strata má pre každého člena rodiny nevyčísliteľnú hodnotu. Argumentácia žalovanej, že „úmrtie syna a brata žalobcov závažným spôsobom nezasiahlo ekonomickú a sociálnu integritu, keďže nešlo o jediné dieťa a súrodenca“ pôsobí veľmi necitlivo. Ani súdom prvej inštancie priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nie je spôsobilá dostatočne reparať jeho nenávratnú stratu. Poukázali tiež na konkrétne rozsudky Krajských súdov Prešov, Trenčín, Banská Bystrica a Trnava, kde v obdobných veciach bola priznaná nemajetková ujma v rozpätí 20.000 až 100.500 eur. Považovali preto súdom prvej inštancie priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy za primerané.

24. K replike žalobcov k odvolaniu žalovanej sa žalovaná už nevyjadřila.

25. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 20.10.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné.

26. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinnosti. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v aktuálnom znení, ďalej len OZ).

27. Vzhľadom na to, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania a dôvodom pre zmenu napadnutého rozsudku je len úvaha súdu čo do posúdenia primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú posudzoval už súd prvej inštancie a obidve sporové strany sa k tejto otázke opakovane vyjadřovali, odvolací súd nepovažoval za potrebné a účelné na prejednanie odvolania nariaďovať pojednávanie, keď si to nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

28. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

29. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah

do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávny konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

30. Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že pri dopravnej nehode dňa 22.04.2016 tragicky zahynul syn žalobcov v 1. a 2. rade a brat žalobcu v 3. rade D. C., nar. XX.XX.XXXX. Uvedenú dopravnú nehodu zavinil P. X., ktorý pri tejto dopravnej nehode tiež v dôsledku poranenia zomrel. Keďže v čase dopravnej nehody t.j. XX.XX.XXXX nebolo na vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda uzavreté žiadne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v zmysle § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 z. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla toto právo na uplatnenie nároku na náhradu škody, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia smeruje proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov, pretosprávne táto bola označená za žalovanú stranu. Z uvedeného vyplýva, že žalovanou namietaná nesprávna pasívna legitímácia v danom spore nie je namieste. Judikatúra aj najvyšších súdnych autorít, ako aj rozsudok Súdneho dvora C-22/12 odstránili pochybnosti o tom, či povinné poistenie pokrýva aj nemajetkovú ujmu so záverom, že kryje. Právo totiž priznáva náhradu nemajetkovej ujmy - škody vzniknutej pri prevádzke motorových vozidiel a plnenia tomuto právu korešpondujúce musia byť normatívne kryté poistením.

31. K ďalšej odvolacej námietke týkajúcej sa premlčania nároku uplatneného žalobcom v 3. rade odvolací súd uvádza, že nárok žalobcov, a teda aj žalobcu v 3. rade bol uplatnený ako nárok vyplývajúci z § 11 a § 13 ods. 2 OZ. Je nepochybným, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe, ktorá je v trvaní troch rokov (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 31Cdo/3161/2008). Uvedený záver vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/278/2007, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Premlčanie preto je potrebné posudzovať podľa § 101 OZ, podľa ktorého, ak nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Ak teda žalovaný namietá nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie pri vyhodnocovaní jeho námietky premlčania vznesenej voči nároku uplatneného žalovaným v 3. rade odvolací súd uvádza, že trojročná všeobecná premlčacia lehota začala plynúť od XX.XX.XXXX., kedy došlo k dopravnej nehode a uplynula po troch rokoch XX.XX.XXXX (teda podľa § 122 ods. 2 OZ). Žalobca v 3. rade svoj nárok uplatnil podaním zo dňa 19.11.2018, ktoré bolo súdu doručené v ten istý deň. Z uvedeného je možné jednoznačne usúdiť, že nárok žalobca v 3. rade si uplatnil včas. Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že nárok žalobcu v 3. rade nie je premlčaný, aj keď podľa názoru odvolacieho súdu lehotu nepočítal správne, správne však bolo konštatované, že premlčacia lehota neuplynula.

32. Súd prvej inštancie správne zistil všetky podmienky na to, aby žalobcom bola priznaná nemajetková ujma. Je nepochybným, že usmrtením syna, resp. brata žalobcov došlo k enormnému negatívne mu zásahu do ich rodinného života a citovej sféry. Nemožno poprieť, aby pre rodiča bola nejaká iná väčšia ujma ako náhla a tragická nezvratná strata milovaného dieťaťa. Úmrtie D. je nutné posudzovať ako nezvratný zásah aj do života jeho súrodenca, žalobcu v 3. rade. Úmrtie Lukáša vo veku XX rokov je možné a nevyhnutné spájať so stratou umožnenia vidieť ho dospievať, tešiť sa z jeho úspechov, zdieľať s ním chvíle radosti aj starostí. Tieto následky zásahu do súkromného a rodinného života žalobcov ako rodičov a súrodenca sú trvalými, ktoré môže zmierniť iba čas a láska ostatných rodinných príslušníkov a blízkych, no v živote žalobcov už tieto nikdy úplne nevyzmiznú.

33. Čo sa týka výšky vyčíslenej náhrady nemajetkovej ujmy je možné súhlasiť s tvrdením, že nie sú stanovené presné pravidlá pre jej ustálenie, tiež, že každý prípad je špecifický, preto určiť výšku nemajetkovej ujmy zákonodarca ponechal na úvahu súdu. Táto úvaha v žiadnom prípade nemôže byť nijakou ľubovôľou, ale musí vychádzať z konkrétnych okolností tej - ktorej veci, musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti a proporcionality. Odvolací súd jednoznačne konštatuje, že žiadne finančné prostriedky a v akejkoľvek výške nie sú spôsobilé zhojiť nezvratný následok, ktorým je strata syna a brata v danom prípade vo veku XX rokov. Závažnosť takto vzniknutej nemajetkovej ujmy odvolací súd posúdil najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Strata syna a brata D. bola nečakaná,

tragická a žalobcami v žiadnom prípade nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a navždy pretrhla doterajšiu ich väzbu s nebohým D.. Došlo tak k strate možnosti žalobcov realizovať a rozvíjať svoj život vo vzťahu k synovi a bratovi. Na uvedenom nemôže zmeniť nič ani to, že žalobcovia majú ďalšie deti a súrodencov, ku ktorým môžu svoje väzby rozvíjať. Je nesporným, že výška náhrady nemajetkovej ujmy pritom musí odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Jej primárnym významom je zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzniknutú nemajetkovú ujmu porušením osobnostných práv vo všeobecnom slova zmysle nie je možné odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčíslieť. Kritérium primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie zodpovedá aplikácii tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo dňa 06.03.2007, sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stánková verzus Slovenská republika v rozhodnutí z 09.10.2007, č. sťažnosti 7205/02. Je možné v tejto súvislosti poukázať aj na publikáciu JUDr. Andrey Erdősovej. PhD.: „Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd. Nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnosťami prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadniť aj životnú úroveň v danej krajine a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol“ (krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora EÚ i Európskeho súdu pre ľudské práva).

34. K ďalšej odvolacej námietke žalovanej, ktorou porovnáva a poukazuje na rozhodnutia iných súdov, odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/479/2012, ktorým bola priznaná suma 25.000 eur otcovi za smrť plnoletého syna a tiež na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/470/2011, ktorým bolo priznaných po 24.895,44 eur každému z rodičov plnoletej dcéry (XX ročnej), žijúcej v spoločnej domácnosti, rovnako rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/479/2012 otcovi XX ročného syna bola priznaná suma 25.000 eur. Aj rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/47/2011 bolo rodičom plnoletej XX ročnej dcéry priznaných 49.790 eur. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/212/2017 bola rodičom plnoletého syna priznaná náhrada každému z rodičov po 20.000 eur. K výške nemajetkovej ujmy v peniazoch zaujal stanovisko aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/139/2011 z 30.10.2012, v ktorom uvádza „...aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostala veľký priestor a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo...na strane druhej však treba vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská...“. Z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR vyplýva, že výška náhrady nemajetkovej ujmy má byť určená z konkrétnych, dokazovaných zistených skutočností. Takouto skutočnosťou v prejednávanom prípade je jednoznačne smrť blízkej osoby žalobcov, teda ich syna a brata vo veku XX rokov, žijúceho v spoločnej domácnosti so žalobcami, u ktorých väzby boli veľmi silné a strádanie rodičov a brata po tragickej smrti D. je veľmi intenzívne a pretrvávajúce dlhú dobu, dôsledku čoho tčoo zanechalo následky aj na zdraví žalobcov. Uvedeným je jednoznačne preukázaná silná duševná ujma žalobcov spôsobená smrťou ich XX ročného syna a brata. Touto ujmom je jednoznačne absencia spoločného ich života po smrteľnej nehode D.. Z rozhodnutia NS SR z XX.XX.XXXX sp. zn. 3Cdo/I/2016 vyplýva, že nie je správny postup súdov, keď prípad prejednávanej veci porovnáva s podobným už právoplatne skončeným prípadom. Nech by bol súd akokoľvek motivovaný pozitívnou snahou o dosiahnutie rovnakého posúdenia veci v rovnakých prípadoch, nemôže bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohovrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená „štruktúrovaná“ osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje následné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nepochybné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahu do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. „Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolávali zásahy do týchto oblastí súkromného rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď s obdobnými prípadmi“. Teda aj s vyššie uvedeného rozhodnutia je možné uzavrieť, že prípadné porovnávanie výšky priznávaných súm uplatňovaných ako nemajetková ujma v rôznych rozhodnutiach rôznych súdov nemôžu byť smerodajné a použiteľné aj pre predmetný prípad. V prejednávanom prípade bola súdom prvej inštancie náležite zistené a vyhodnotené okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv

žalobcov, a to k usmrteniu ich syna a brata D., boli konkretizované ich rodinné putá s nebohým, ich strádanie po jeho strate. Boli preto splnené podmienky na priznanie im nemajetkovej ujmy.

35. Je nepochybným, že žiadna suma, priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to, aby nahradila život človeka. Usmrtením blízkeho človeka totiž dochádza k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, že takýto stav je nutné považovať za neodvratiteľný, nevyčísľiteľný a nenahraditeľný. Náhrada imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vznikutej ujmy. Pri úmrtí je žaloba na nemajetkovú ujmu satisfakčnou žalobou, ktorej účelom je poskytnutie primeraného zadosťučinenia v prípadoch, v ktorých obnovenie pôvodného stavu nie je možné. Vzhľadom na nečakanú smrť nebohého prežívajú žalobcovia nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili i možnosť viesť s ním súkromný život, a to odo dňa jeho smrti. Takáto vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná.

36. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zistil splnenie podmienok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v súvislosti so stratou ich syna a brata D.. No pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie nenáležite zhodnotil všetky podstatné okolnosti. V uvedenom je treba dať za pravdu odvolateľke, že v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo riadne vyhodnotené to, že nebohý D. nebol jediným synom a bratom žalobcov, aj keď odvolací súd v žiadnom prípade nechce bagatelizovať skutočnosť, že došlo k strate syna a brata vo veku XX rokov, no vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy je nutné vyhodnotiť aj to, že nebohý D. nebol jediným dieťaťom a bratom žalobcov. Žalobcovia majú možnosť vytvárať rodinné vzťahy s ďalšími členmi rodiny. Pri posudzovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odvolací súd diferencoval medzi väzbami každého zo žalobcov vo vzťahu k usmrtenému D.. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy bolo potrebné zohľadniť aj to, že žalobcovia v 1. a 2. rade pôvodnou žalobou sa domáhali priznania nemajetkovej ujmy vo výške po 15.000 eur každému. Až následným podaním zo dňa 09.08.2017, ktoré súdu prvej inštancie bolo doručené v ten istý deň, požiadali o pripustenie zmeny žaloby čo do výšky nemajetkovej ujmy, ktorú už požadovali vo výške po 30.000 eur. Uvedená zmena žaloby bola súdom prvej inštancie pripustená uznesením č. k. 7C/131/2016-77 zo dňa 20.03.2018. Dôvodom zmeny žaloby bol iba poukaz na iné rozhodnutie okresného súdu, ktorým bola priznaná za úmrtie XX- ročného syna a brata matke 40.000 eur, otcovi 30.000 eur a bratovi 30.000 eur. Odvolací súd má za to, že medzi podanou žalobou v prejednávanej veci dňa 16.12.2016 a návrhom na pripustenie jej rozšírenia dňa 09.08.2017 nedošlo k zmene podmienok na priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Bolesť a strádanie v súvislosti so stratou milovaného syna sa určite nepominula. Ak však žalobcovia pôvodnou žalobou sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur pre každého zo žalobcov v 1. a 2. rade, odvolací súd po náležitom zvážení dospel k záveru, že tieto sumy uvedené v pôvodnej žalobe sú primeranými. Je nutné to vyhodnotiť aj vo vzťahu k tomu, že dopravná nehoda, ktorej dôsledkom bolo úmrtie D., bola spôsobená ako nedbanlivostný trestný čin. Ak by pri nej nezahynul aj vodič a vinník dopravnej nehody, tiež vo veľmi mladom veku, ak by bolo konanie vedené aj voči nemu, a aj s poukazom na odškodnenie obetí trestných činov a určenej výške maximálneho odškodnenia, javí sa byť odvolaciemu súdu dostatočná náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom v 1. a 2. rade vo výške po 15.000 eur.

37. Z vyššie uvedených dôvodov majú za to, že žalobca v 3. rade si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur, a keďže úvahou odvolacieho súdu bolo zhodnotené, že primeranou výškou nemajetkovej ujmy rodičom je suma po 15.000 eur, za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade považoval sumu 10.000 eur.

38. Súd tak určil výšku náhrady podľa svojej úvahy, avšak i tá podlieha hodnoteniu. Základom úvahy bolo zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnili založiť úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí daného prípadu. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu a opieral sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť ujmy a zistené okolnosti, za akých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcov ako fyzických osôb došlo.

39. K polemike odvolateľky k pojmu „škoda“ odvolací súd ešte uvádza, že Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzuje ďalšie ustanovenie OZ, ktoré ďalej konkretizuje povahu nároku na náhradu škody a rozsah jej náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 OZ, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda

zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že OZ vo všeobecnej rovine v súvislosti s používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou). Keďže OZ nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že OZ významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v OZ ani z právnej úpravy obsiahnutej v z. č. 381/2001 Z.z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňala škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú. Uvedené vyplýva z nálezu Ústavného súdu SR z 05.12.2018, sp. zn. II. ÚS/695/2017.

40. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-111; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92 Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-1: uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

41. Odvolací súd ešte dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II.ÚS/44/03, III.ÚS/209/04, I.ÚS/117/05, III.ÚS/191/2013). Rozsah povinností odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (viď uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/163/2015 zo dňa 17.04.2016). Odvolací súd tak dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanovisko strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z hľadiska logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie čo do základu veci samej vytknúť nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS/252/04) a rovnako neznamená ani to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (viď rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I.ÚS/50/04).

42. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok čo do priznaných súm u žalobcov v 1. a 2. rade po 15.000 eur a žalobcovi v 3. rade 10.000 eur podľa § 387 ods. 1 CSP a zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti tak, že žaloby nad priznaní sumy zamietol postupom podľa § 388 CSP, lebo neboli splnené podmienky na potvrdenie ani na zrušenie rozsudku v uvedenej časti.

43. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie postupom podľa § 396 ods. 2 CSP. V zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP priznal v konaní úspešným žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti neúspešnej žalovanej v plnom rozsahu, a to z prisúdených súm. Úspech žalobcov v danej veci bol posudzovaný ako úspech čo do základu nároku. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bola určená úvahou súdu. Je preto potrebné žalobcov považovať za úspešnú stranu sporu.

44. Rovnako aj o trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 a § 257 CSP tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovaná v odvolaní žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Je nepochybným, že žalobcovia si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili v súvislosti s úmrtím ich syna a brata D.. Uvedená skutočnosť zasiahla do ich života tak, že v rodine nastal nezvratný stav straty blízkeho rodinného príslušníka, a to stav, ktorý bude trvať už stále. V uvedenom súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré v odvolacom konaní úspešnému žalovanému nepriznal proti žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nepriznaním trov odvolacieho konania žalovanému nebude mať tak závažné následky ako by tieto následky sa prejavili u žalobcov. Je nutné v danej veci posúdiť aj morálne hľadisko, lebo bolo by v rozpore s dobrými mravmi, aby žalobcov, ktorí prišli o rodinného

príslušníka súd zaviazal aj na náhradu trov odvolacieho konania. Vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade je nutné zdôrazniť aj to, že strata brata na neho zapôsobila tak negatívne, že dôsledkom toho bolo aj to, že nezmaturoval.

45. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne ((dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).